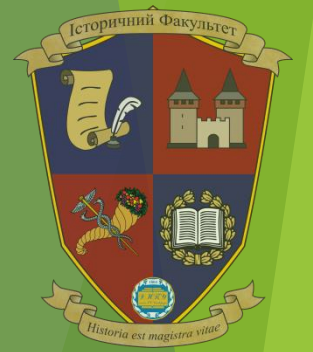

Дисципліни вільного вибору здобувачів першого (бакалаврського)
рівня

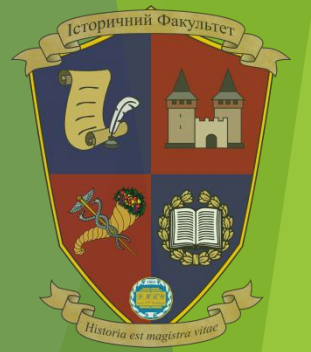

Кафедра філософії

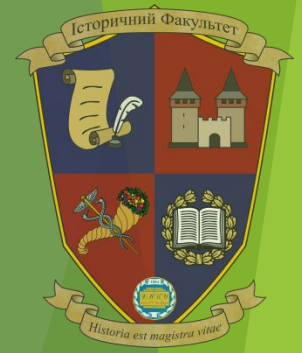

Дисципліни, які входять до блоку

- ▶ Вступ до гносеології
- ▶ Вступ до онтології
- ▶ Історія української філософської думки

Вступ до гносеології

Викладачі

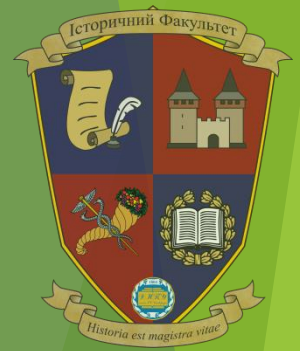
Дроботенко
М.О., доктор
філософських
наук, доцент

Садоха О.В.,
доктор
філософських
наук, професор

Корж Г.В.,
кандидат
філософських
наук, доцент

Мета і завдання навчальної дисципліни

- ▶ **Предмет** вивчення навчальної дисципліни «Вступ до гносеології» - основні гносеологічні парадигми та їх представників; основна проблематика сучасної гносеології та епістемології.
- ▶ **Міждисциплінарні зв'язки:** філософія, історія філософ, вступ до онтології
- ▶ **Метою** вивчення курсу «Вступ до гносеології» є осмислення основних закономірностей розвитку пізнавального процесу, механізмів та чинників, що зумовлюють процес вироблення знання.
- ▶ **Завдання** вивчення курсу «Вступ до гносеології» полягає у розгляді та аналізі основних етапів становлення теорії пізнання в історичних та культурних контекстах, в дослідженні поліструктурності та поліфункціональності знання. Особлива увага у курсі надається дослідженню механізмів продукування та функціонування наукового знання.

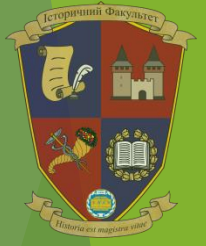
Зміст і структура навчальної дисципліни

▶ Модуль I. Лекції

- ▶ **Тема 1.** Предмет та основна проблематика теорії пізнання
- ▶ **Тема 2.** Гносеологічна проблематика модерної філософії
- ▶ **Тема 3.** Проблема істини
- ▶ **Тема 4.** Пізнання та мова
- ▶ **Тема 5.** Проблема обґрунтування наукового знання

▶ Модуль II. Семінари

- ▶ **Тема 1.** Гносеологічні проблеми в добу античності та середньовіччя
 - ▶ 1. Поняття знання та спроби його обґрунтування в античності
 - ▶ 2. Проблема співвідношення знання та віри в середньовічній філософії
 - ▶ 3. Проблема істини в античності та середньовіччі
- ▶ **Тема 2.** Проблеми пізнання в добу Нового часу. Раціоналізм.
 - ▶ 1. Засади картезіанського раціоналізму. Проблема співвідношення походження та обґрунтування знання
 - ▶ 2. Варіанти раціоналізму Нового часу: спільне та відмінне
 - ▶ 3. Методи пізнання: Декарт, Спіноза, Ляйбніц
 - ▶ 4. Розвиток пізнання та зміна картин світу.

Основні форми роботи

лекції

семінари

Модульний
контроль

іспит

тестування

дискусії

тренінги

колоквіуми

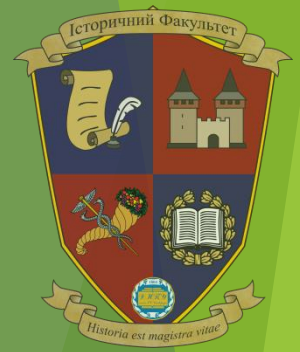
Складання
ментальних
карт

Написання
тез, доповіді,
есе

опитування

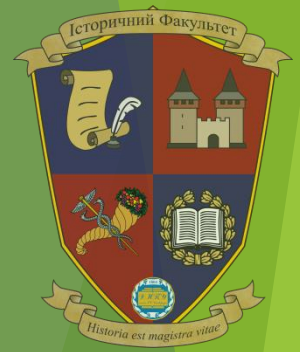
Програмні результати

упорядковувати основний зміст усіх розділів курсу, основні етапи розвитку світової філософської думки (історичні парадигми філософування);
визначати та здійснювати аргументацію поглядів Видатних мислителів світової філософії, виходячи з різних соціокультурних та світоглядних контекстів;
орієнтуватися у сукупності різних думок, концепцій, вірувань та цінностей, аргументувати власну світоглядну позицію, вести діалог і полілог, брати участь у дискусіях про засади життєдіяльності людини, а також формувати власну позицію у вирішенні складних проблем суспільної свідомості;
використовувати досвід видатних мислителів минулої та сучасної філософії для ретельного аналізу закономірностей людського буття, більш глибокого розуміння особливостей розвитку природничого та соціального світу, й на цьому підґрунті краще розібратись з власним внутрішнім миром та стосунками з зовнішнім середовищем;
формування системного наукового світогляду, професійної етики (дотримання норм і принципів академічної доброчесності) та загальнокультурного кругозору

Критерії оцінювання знань

застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому; правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал; рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів; рівень виявлення аналітичних вмінь, вмінь обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки; вільне володіння матеріалом – мається на увазі як вміння зробити його повний або концентрований виклад так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору; вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються; використання додаткової літератури; культура мовлення.

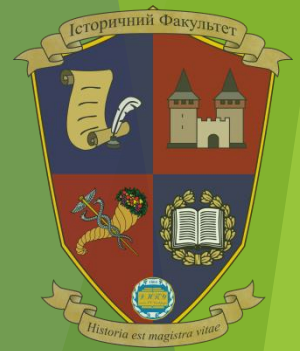
Вступ до онтології

викладачі

Радіонова Н.В., доктор
філософських наук,
професор

Садоха О.В., доктор
філософських наук,
професор

Култаєва М.Д., доктор
філософських наук,
професор

Мета і завдання навчальної дисципліни

- Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до онтології» передбачає не лише формування певного об'єму знань, а й головним чином – *формування конструктивного мислення.*

Мислення, що спирається на виробленні в європейській філософській традиції принципи, умовно може бути представлено як «філософське», однак по своїй суті воно є конструктивно–логічним. Отже, необхідно прищепити слухачам навички самостійного розгляду світоглядних проблем життя, методологічних проблем пізнання та діяльності із залученням понятійного апарату філософії; пробудити інтерес до духовних пошуків та розширення горизонту особистісного світобачення; роз'яснювати причини підвищення значущості гуманітарного знання за умов ускладнення між індивідуальних стосунків в сучасному суспільстві. Викладання означеного курсу переслідує мету формування філософської культури мислення та пізнання навколишнього світу та людини, розвиток навичок застосування філософської методології, забезпечення логіко–методологічного рівня досліджень при підготовці спеціалістів, ознайомлення з правилами і законами логічного мислення, враховуючи особливість підготовки спеціалістів на основі спеціальних прикладів опанування слухачами логіки професіонального дослідника, забезпечити глибоке засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, високу світоглядно–методологічну культуру, формування системи знань з етики та естетики, залучення до фундаментальних етичних та естетичних цінностей, перетворення їх у стійкі переконання та мотиви поведінки, надати слухачам різноманітний фактичний матеріал для аналізу та інструментарій для інтелектуального мислення; розвиток здібності до розумного рефлексивного мислення; підвищення світоглядної культури.

Зміст і структура навчальної дисципліни

Лекції

Тема 1. Предмет метафізики та онтології

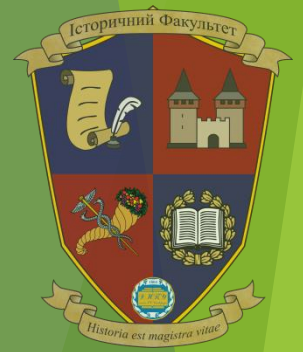
1. Основні поняття й категорії.
2. Парадигми філософського мислення. Антропологізація онтологічних концепцій.
3. Буття у філософії неоплатоніків.
4. Онтологічне питання у Гегеля
5. Онтологічні концепції в системі парадигми „cogito”. Критика метафізики

Тема 2. Психоаналітичний вимір свідомості

1. Картезіанське „cogito” та принцип універсального сумніву
2. Критика класичної метафізики І.Кантом
3. Основні категорії класичного психоаналізу З.Фрейда
4. Аналітична психологія К.Г.Юнга. Мистецтво як модель онтології несвідомого
5. Просторові та часові горизонти сприйняття. Актуальність та потенційність інтенційності свідомості
6. Світ як феномен. Життєвий світ

Тема 3. Проблема буття у „філософії життя”

1. Переживання, розуміння, інтуїція – як основні засоби пізнання буття.
2. Поняття „волі” – визначальний онтологічний і гносеологічний принцип філософії А.Шопенгауера.
3. Буття як воля до влади і буття як життя у філософії Ніцше.

Основні форми роботи

лекції

семінари

Модульний контроль

іспит

Складання ментальних карт

Написання доповідей, есе

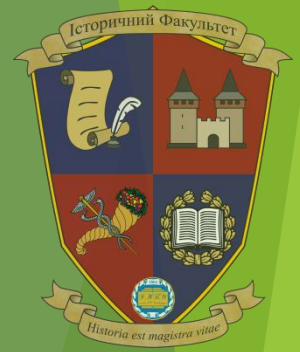
тестування

опитування

дискусії

Програмні результати

упорядковувати основний зміст усіх розділів курсу, основні етапи розвитку світової філософської думки (історичні парадигми філософування);
визначати та здійснювати аргументацію поглядів Видатних мислителів світової філософії, виходячи з різних соціокультурних та світоглядних контекстів;
орієнтуватися у сукупності різних думок, концепцій, вірувань та цінностей, аргументувати власну світоглядну позицію, вести діалог і полілог, брати участь у дискусіях про засади життєдіяльності людини, а також формувати власну позицію у вирішенні складних проблем суспільної свідомості;
використовувати досвід видатних мислителів минулої та сучасної філософії для ретельного аналізу закономірностей людського буття, більш глибокого розуміння особливостей розвитку природничого та соціального світу, й на цьому підґрунті краще розібратись з власним внутрішнім миром та стосунками з зовнішнім середовищем;
формування системного наукового світогляду, професійної етики (дотримання норм і принципів академічної доброчесності) та загальнокультурного кругозору

Критерії оцінювання знань

- застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;
- рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;
- рівень виявлення аналітичних вмінь, вмінь обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;
- вільне володіння матеріалом – мається на увазі як вміння зробити його повний або концентрований виклад так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;
- вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;
- використання додаткової літератури;
- культура мовлення.

Історія української філософської думки

ВИКЛАДАЧІ

*Дроботенко Мар'яна
Олександрівна,
доктор філософських
наук, доцент*

*Корж Ганна
Вікторівна,
кандидат
філософських наук,
доцент*

АНОТАЦІЯ

- ▶ В умовах становлення і розвитку української незалежної держави важливого значення набуває відродження національної культури і розвиток національної самосвідомості. Філософія є духовною квінтесенцією культури. Тому вивчення вітчизняної історії філософської думки набуває сьогодні особливого значення як суттєвий чинник національно-культурної самоідентифікації.
- ▶ Українська думка в Україні розвивалася у невідривному взаємозв'язку з традиціями Візантійської філософії, яка синтезувала античну філософську спадщину і культурну спадщину народів Сходу, а також у взаємозв'язку з традиціями західноєвропейської філософії у цілому. Тому вивчення історії української філософії дає можливість усвідомити культурно-історичний поступ України як складову частину світового культурного процесу. Таке усвідомлення є дуже важливим в умовах входження України у Західноєвропейське і світове культурне співтовариство.

- ▶ Даний курс «Історія української філософської думки» є важливим елементом професійної підготовки студентів відповідно до вимог сучасності.
- ▶ Мета курсу – на підставі системного вивчення історії української філософії у контексті європейської філософської традиції сформуванню у студентів цілісне уявлення про своєрідність української філософії як історико-філософський феномен, про її місце в історико-філософському і культурному розвитку Європи як духовної цілісності.
- ▶ Предмет навчальної дисципліни – історія української філософії у контексті європейської філософської традиції.
- ▶ Завдання курсу:
 - ▶ надати систематизовані уявлення про українську філософію як явище культури;
 - ▶ надати систематизовані уявлення про визначальні світоглядно-ментальні виміри української філософії;
 - ▶ сформувати у студентів ґрунтовні знання етапів розвитку філософської думки в Україні, їх світоглядну і предметну

специфіку;

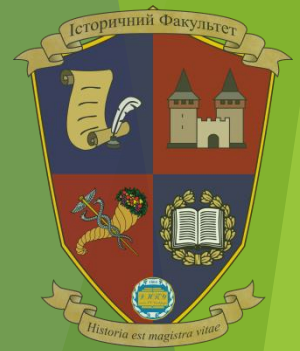
засвоїти основні змістовні характеристики провідних напрямків, проблеми та концепцій, які існували в історії філософської думки в Україні;

досягнути глибокого усвідомлення багатовимірного взаємозв'язку розвитку української філософської думки з європейської філософською і культурною традицією;

сформувати навички самостійного пошуку і аналізу сучасної літератури з історії філософської думки в Україні;

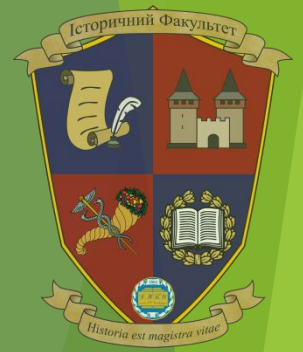
сформувати навички застосування найважливіших світоглядно-методологічних ідей представників філософської думки в Україні для аналізу сучасних проблем людини і її буття в світі;

виявити загальне і особливе у розвитку сучасної української філософії в контексті світової.

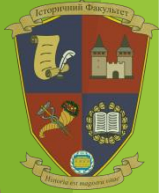

МЕТА, ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Зміст та структура навчальної ДИСЦИПЛІНИ

- ▶ Модуль I
- ▶ Тема 1. Історія української філософії як наука і її ключові проблеми.
- ▶ Тема 2. Філософська думка Київської Русі.
- ▶ Тема 3. Філософія українського Ренесансу (XV - XVII ст.). Філософія українського бароко.
- ▶ Тема 4. Філософія Г.С. Сковороди та її культурно-світоглядне значення.
- ▶ Модуль II
- ▶ Тема 5. Філософія українського Просвітництва.
- ▶ Тема 6. Філософські ідеї в контексті процесів культурно-національного становлення у XIX ст.
- ▶ Тема 7. Академічна філософія другої пол. XIX - поч. XX ст. Розвиток української філософської думки наприкінці XIX - початку XX ст.
- ▶ Тема 8. Новітня українська філософія XX - XXI ст .

Основні форми роботи

Лекції

Семінари

модульний контроль

Іспит

дискусії

тренінги

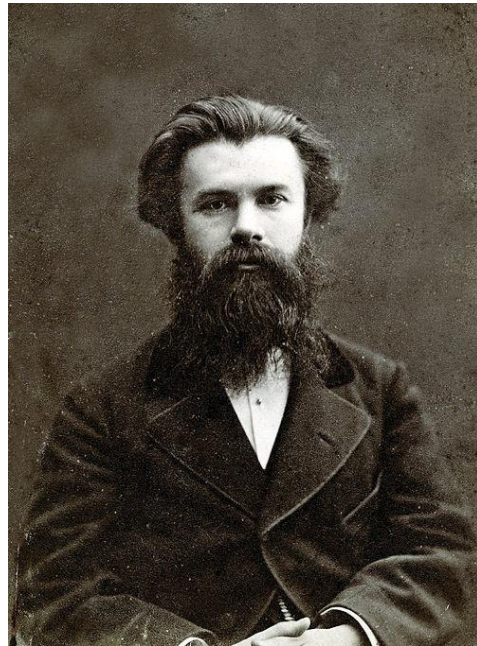
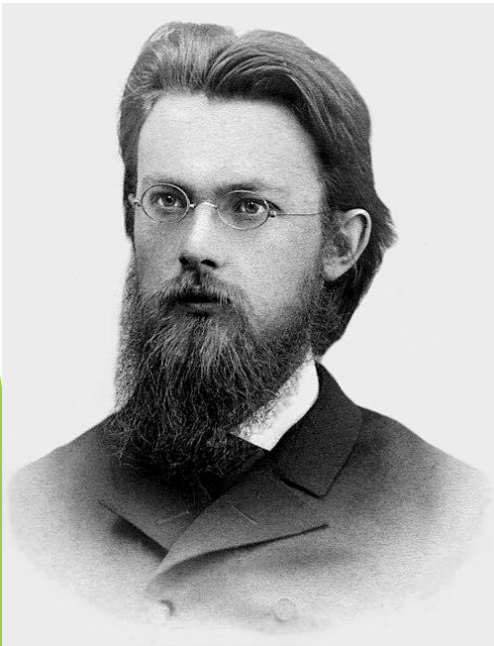
опитування

Ділові ігри

Складання ментальних карт

Написання тез, доповіді, есе

тестування

Програмні результати

- ▶ упорядковувати основний зміст усіх розділів курсу, основні етапи розвитку української філософської думки (історичні парадигми філософування);
- ▶ визначати та здійснювати аргументацію поглядів Видатних мислителів світової та української філософії, виходячи з різних соціокультурних та світоглядних контекстів;
- ▶ орієнтуватися у сукупності різних думок, концепцій, вірувань та цінностей, аргументувати власну світоглядну позицію, вести діалог і полілог, брати участь у дискусіях про засади життєдіяльності людини, а також формувати власну позицію у вирішенні складних проблем суспільної свідомості;
- ▶ використовувати досвід видатних мислителів минулої та сучасної філософії для ретельного аналізу закономірностей людського буття, більш глибокого розуміння особливостей розвитку природничого та соціального світу, й на цьому підґрунті краще розібратись з власним внутрішнім миром та стосунками з зовнішнім середовищем;
- ▶ формування системного наукового світогляду, професійної етики (дотримання норм і принципів академічної доброчесності) та загальнокультурного кругозору

- ▶ застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;
- ▶ правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;
- ▶ рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;
- ▶ рівень виявлення аналітичних вмінь, вмінь обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;
- ▶ вільне володіння матеріалом – мається на увазі як вміння зробити його повний або концентрований виклад так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;
- ▶ вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;
- ▶ використання додаткової літератури;
- ▶ культура мовлення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ